

de tesis doctorals. El portaveu científic d'aquesta escola històrica de la nostra Universitat és l'anuari «Estudios de Historia Moderna», on Jaume Vicens ha precisat els propòsits que animen el novell grup. Darrerament, el treball d'equip que n'ha estat sempre norma, ha cristallitzat definitivament en la publicació d'un butlletí trimestral de bibliografia crítica: «Índice Histórico Español». Remarquem que els elements integrants d'aquest nucli universitari d'historiadors (J. Reglà, J. Mercader, R. Gubern, E. Giral, J. Nadal, M. Riu, J. Rubió i Lois, D. Romano, J. Pérez i Ballestar i E. Ripoll, a part de molts altres que també hi col·laboren) són, en la llur majoria, membres de la S. C. E. H. — JOAN MERCADER.

La Catalunya carolíngia. — El coneixement de la Catalunya carolíngia acaba d'enriquir-se amb una aportació documental valuosa. L'any 1950, després de molts d'entrebancs, el senyor Ramon d'Abadal i de Vinyals publicava dins les «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica» de l'Institut, la primera part del volum segon de la col·lecció «Catalunya Carolíngia», titulat *Els diplomes carolíngis a Catalunya* (Barcelona 1926-1950; 302 pàgs.). Segons el mateix autor explica en el pròleg, la preparació del volum havia estat començada a París el 1911 i la seva edició, a Barcelona el 1926. Aquestes soles xifres ja ens demostren la complexitat de la seva elaboració. Sortosament, la segona part del volum ha pogut sortir de les premses amb major rapidesa (Barcelona 1952; pàgs. 303 a 590). El conjunt d'ambdues parts és, des d'avui, de consulta imprescindible per a tot investigador dels segles carolíngis a Catalunya. L'autor estudia en el pròleg la immunitat, el règim dels hispans — que és «privilegi excepcional característic de Catalunya i Septimània» —, la cessió progressiva de drets fiscals a tercer sobre la demarcació comtal, la notificació i recaptació dels preceptes i la tradició manuscrita i editorial d'aquells. El volum recull un total de cent catorze preceptes concedits a institucions o particulars, dels quals es conserva el text — total o fragmentari — de vuitanta-tres (d'aquests solament dotze en l'original) i se'ns dona notícia d'altres trenta-un preceptes perduts. La primera part agrupa els preceptes per a esglésies catedrals i monestirs, precedits d'uns breus regesta, de l'esquema genealògic de les diferents còpies i d'una ambientació històrica desenvolupada amb molta agudesat. La transcripció paleogràfica i les restitucions són fetes acuradament i el text esdevé difícilment millorable. La segona part, a més d'uns abundosos addenda als preceptes i comentaris de la primera, publica els preceptes atorgats als particulars, dels segles VIII al X. Contribueix a valorar el conjunt i a fer-lo verament profitós els índexs cronològic de documents i alfabètic de noms i els mapes de la Catalunya carolíngia, deguts, uns i altres, a Jordi Rubió i Lois — MANUEL RIU.

Un estudi sobre el comtat de Cominges. — La història del comtat de Cominges, tan vinculada a la de les comarques pirinenques de la Corona d'Aragó, ha trobat un intèrpret magistral en Charles Higounet, professor a la Facultat de Lletres de Bordeus.¹ Deixeble de Calmette, Higounet continua la brillant tradició historiogràfica dels autors que, com el mateix Calmette, Lecoy de la Marche, Baudon de Mony, Brutails i altres han aportat el fruit de llurs treballs a l'estudi de qüestions que afecten més o menys directament la nostra història. El llibre de Ch. Higounet és, primordialment, una monografia feudal, que per primera vegada intenta, amb èxit, la tasca de comprendre la totalitat del procés històric del comtat de Cominges. En el pròleg l'autor fa referència als tres objectius que s'ha proposat: una història narrativa, és a dir, l'estudi orgànic dels esdeveniments de Cominges durant l'època en què el comtat va constituir una entitat autònoma; una monografia feudal, i, per tant, una contribució a l'estudi del feudalisme en terres occitanes, i un assaig de geografia històrica, sobretot durant els

1. CH. HIGOUNET, *Le comté de Comminges de ses origines à son annexion à la Couronne* 2 vols. (Toulouse-Paris 1949) LXII + 746 pàgs. ("Bibliothèque Méridionale", 2 série, XXXII.)